

तानसेन नगरपालिका
आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम
(२०८० साल असार ९ गते)

तानसेन नगरपालिका

तानसेन नगरपालिका, पाल्पा
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

यस गरिमामय नगरसभाका सदस्यज्यूहरू

नेपाली जनताको पटक-पटकको बलिदानीपूर्ण संघर्ष र विभिन्न आन्दोलनबाट मुलुकमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापना भएको हो । संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र प्राप्तिको आन्दोलनका क्रममा विभिन्न कालखण्डमा देश र जनताको लागि प्राण आहुती दिने ज्ञात-अज्ञात शहीदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । लोकतन्त्र, राष्ट्रियता, जनजीविका र न्यायपूर्ण संघर्षको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरूमा उच्च सम्मान प्रकट गर्दै नेपाली समाजको आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक रूपान्तरणमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबैको योगदानको उच्च मूल्याङ्कन गर्दै हार्दिक सम्मान प्रकट गर्दछु ।

संघीय राज्य व्यवस्थाको कार्यान्वयनसँगै तानसेन नगरपालिकाको विकास र समृद्धिको लागि यस नगरपालिकाबाट तयार गरिएको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्तै गर्व लागेको छ । नगरको समग्र विकासमा नगरवासीबाट प्राप्त साथ र सहयोगप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु ।

नेपालको संविधानको भाग १७ (स्थानीय कार्यपालिका) अन्तर्गत धारा २१४ को स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार तथा भाग १९ (स्थानीय आर्थिक कार्यप्रणाली) अन्तर्गत धारा २३० को नगरपालिकाको राजश्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धी व्यवस्था र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को तानसेन नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम आज यस गरिमामय तैतै नगरसभा समक्ष पेश गरेको छु । आगामी आर्थिक वर्षको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा वस्तुगत धरातल र स्रोत साधनको सन्तुलन हुनेगरी तर्जुमा गरिएको छ ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

चालु आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयनको अन्तिम चरणमा रहेका छन । चालु आ.व.का लागि पारित नीति तथा कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनको हालसम्मको अवस्था समीक्षा गर्दा समष्टिगत योजना र कार्यक्रमहरूको उपलब्धी सन्तोषजनक रहेको छ ।

नगरपालिकाका नगरस्तरीय र वडास्तरीय पूर्वाधारका अधिकांश योजनाहरू सम्पन्न हुने अवस्थामा छन । बहुवर्षीय पूर्वाधार आयोजनाहरू कार्यान्वयनमा रहेका छन । आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, विपद् तथा वातावरण व्यवस्थापन र सुशासन तथा संस्थागत विकास तर्फका समग्र विषयगत कार्यक्रमहरू कार्यान्वयन गरिएका छन ।

सभाका सदस्यज्यूहरू

“अथाह सम्पदाले समृद्ध र सम्भावना रहेको हाम्रो नगर, राम्रो नगर” । यिनै सम्भावना र परिकल्पनालाई उच्च प्राथमिकता दिने गरी नीति, तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको व्यहोरा यस सम्मानित सभामा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिएका मुख्य आधारहरू

१. नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, संघ तथा प्रदेश सरकारले गरेका नीतिगत व्यवस्था, नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा व्यक्त गरेका प्रतिवद्धताहरू, दिगो विकासको लक्ष्य, पन्ध्रौँ राष्ट्रिय योजना र नगरपालिकाको बृहत योजना हाम्रा मुख्य मार्गदर्शक आधार रहेका छन् ।
२. “सुव्यवस्थित पूर्वाधार, पहिचानमूलक उत्पादन र हरित वातावरणयुक्त पर्यटकीय, समावेशी, साँस्कृतिक नगर” को नारा सहित विकास र समृद्धिको परिकल्पनालाई साकार पार्न नगरपालिकाको बृहत नगर विकास योजना समेतका आधारमा नीति तथा कार्यक्रम अगाडि सारिएको छ ।
३. सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अन्तर्गत स्थानीय राजश्व परामर्श समिति, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिमा छलफल पश्चात् बस्तीस्तर, वडास्तर, विषयगत समिति, बजेट तर्जुमा समिति हुँदै आउने योजनाहरूलाई दीर्घकालीन लक्ष्य, उद्देश्यसँग तादम्यता मिलाइ प्राथमिकिकरण गरिएको छ । नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नागरिकको सहभागितालाई विशेष प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
४. विगतका नगरसभाबाट पारित प्रभावकारी नीति तथा कार्यक्रम, नगरवासीहरूबाट प्राप्त अमूल्य सुझाव, बर्तमान जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दलहरू, नगरपालिकाका पूर्व जनप्रतिनिधिहरू, नागरिक समाज तथा सञ्चारकर्मीहरूबाट प्रत्यक्ष परोक्षरूपमा प्राप्त सुझावहरूलाई महत्वका साथ ग्रहण गरिएको छ ।
५. हालको अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय आर्थिक परिस्थितिलाई मध्येनजर गरी साधन र स्रोतको आकलन गरी सोही अनुसार विनियोजन गरिने छ ।
६. नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा बहुवर्षीय योजना तथा गत विगत देखि संचालित अधुरा योजनाहरूलाई सम्पन्न गर्ने तर्फ बजेट तथा कार्यक्रम केन्द्रित गरिने छ । सह-लगानीलाई विशेष प्राथमिकतामा राखिने छ ।
७. राज्यका विभिन्न निकाय र संघ संस्थाहरूबाट सशक्तिकरण र सचेतनाका कार्यक्रमहरू सञ्चालन भैरहेको सन्दर्भमा भौतिक पूर्वाधार विकासमा अधिक स्रोत केन्द्रित गरिने छ ।
८. नगरस्तरीय र वडास्तरीय स-साना योजनाको संख्या घटाउन निश्चित सिलिङ्ग र मापदण्ड निर्धारण गरिएको छ । आवश्यकता र मागको आधारमा बजेट विनियोजनलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
९. स्थानीय साधन स्रोत र सीप प्रयोग हुने एवम् तत्काल रोजगारी सिर्जना गर्ने आयोजनाहरू छनौट गरिनेछ ।
१०. वालमैत्री, पोषणमैत्री, वातावरणमैत्री, लक्षितवर्ग मैत्री स्थानीय शासन, दिगो विकास र विकासका साक्षा सवाललाई नीति तथा कार्यक्रमको प्राथमिकतामा राखिएको छ ।
११. नगरपालिकाको आन्तरिक आय, अन्तर सरकारी वित्त हस्तान्तरण, राजश्व बाँडफाँड तथा रोयल्टीलाई यथार्थ विश्लेषण गरी समय सापेक्ष ढङ्गले नीति तथा कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु

अव म आगामी आर्थिक बर्ष २०८०/०८१ को लागि विषयगत एवं क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु :

क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम :

क. सुशासन तथा संस्थागत विकास

१२. नगरपालिकाको समग्र विकास व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउनको लागि आगामी आर्थिक बर्षमा आवधिक योजना निर्माण गरिने छ ।
१३. तानसेन नगरपालिकाको कार्यालय र सबै वडाका कार्यालयका पूर्वाधारहरुलाई अपाङ्गतामैत्री बनाउने नीति लिइने छ । वडा कार्यालयको संस्थागत विकासलाई प्राथमिकता दिइने छ ।
१४. विगतमा शिलान्यास गरिएको वडा नं. १ को भवन निर्माण कार्यलाई सम्पन्न गर्न र आगामी आर्थिक बर्षमै वडा नं. ४, ९ र १२ को वडा कार्यालय भवन निर्माण गरिने छ । वडा नं. ७ मा ट्रेस निर्माण गरिने छ भने तानसेन नगरपालिकाको सभाहलको मर्मत गरिने छ ।
१५. तानसेन नगरपालिका भित्र रहेका सरकारी, सार्वजनिक जग्गाहरु पहिचान गरी अभिलेखीकरण तथा संरक्षण गरिने छ । पूर्वाधार निर्माणको लागि तानसेन नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने जग्गा अधिकरण गरिने छ । भू-उपयोग सम्बन्धी कार्यविधि तयार गरिने छ ।
१६. नेपालले अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा व्यक्त गरेका प्रतिवद्धता अनुरूप दीगो विकास लक्ष्यका आधारमा कार्यक्रम तथा बजेटको व्यवस्था गरिने छ ।
१७. स्थानीय तहको संस्थागत क्षमता स्व:मूल्यांकन कार्य (लिजा) लाई प्रभावकारी रुपमा अबलम्बन गरिने छ । उच्चतम नतिजा प्राप्त गर्न कमजोर क्षेत्रहरु पहिचान गरी समयमै सुधार गरिने छ ।
१८. स्थानीय तह वित्तीय सुशासन जोखिम मूल्याङ्कनलाई प्राभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
१९. योजना कार्यान्वयनमा सुशासन, विशेषतः पारदर्शिता र गुणस्तरीय प्रवर्द्धन गर्न आधुनिक उपकरण र प्रविधिको प्रयोग गरी कार्यक्रम र योजनाहरुको प्रभावकारी अनुगमन गरिने छ । राष्ट्रिय योजना आयोगबाट तयार गरिएको आयोजना बैक प्रणालीलाई कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
२०. नगरपालिकाद्वारा तयार गरिएको क्षमता विकास योजना अनुसार नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरु र कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ । यस कार्यमा साभेदार संस्थाहरूसँग समन्वय गरिने छ ।
२१. नगरपालिकाको वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउन शुन्य बेरुजुको अवधारणा अनुसार बेरुजु फर्स्यौट कार्यलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । सार्वजनिक खर्चमा मितव्ययिता कायम गरिनेछ । गाउँ नगर साभेदारी कार्यक्रमको रकमको नियमन गरिने छ ।
२२. विधिको परिपालना, जवाफदेहिता, कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता सहितको सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता नीति हाम्रो प्रमुख प्राथमिकतामा रहनेछ ।
२३. कार्यसम्पादनमा आधारित स्थानीय संचारगृहको संस्थागत विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ । पत्रकार महासंघको संस्थागत विकासको लागि विशेष सहयोग गरिने छ । पत्रकार संचारकर्मीको पेशागत व्यवसायिकता अभिवृद्धि गर्न उत्कृष्ट पत्रकारिता पुरस्कार कोषको स्थापना गरिने छ ।
२४. नगरबासीलाई सुसूचीत गर्न प्रवक्ता पत्रकार साक्षात्कार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।

२५. द एशिया फाउण्डेशन लगायतका साभेदार संस्थाहरूसँग सहकार्य गरी सुशासन तथा संस्थागत विकासको क्षेत्रमा प्रभावकारिता ल्याइने छ । अस्ट्रेलिया सरकारको सहयोगमा DFAT/TACT द्वारा संचालित स्थानीय सरकार सवलीकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन विशेष पहल गरिने छ ।
२६. नगरपालिकामा सबैभन्दा उत्कृष्ट कार्य गर्ने वडालाई पुरस्कृत गर्ने पद्धतिको थालनी गरिने छ ।
२७. तानसेन नगरपालिकाको आफ्नै गान र लोगो निर्माण गरिने छ । नगरपालिका, वडा कार्यालय, विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरूको पूर्वाधारमा एउटै रङ्ग रोगनको प्रयोग गरिने छ ।
२८. अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा साभेदारी कार्यक्रमलाई प्रभावकारिताको साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
२९. स्वदेश र विदेशमा रहेका नगर क्षेत्र भित्रका जनताले नगरका गतिविधिहरूको बारेमा सहज सूचना पाउने व्यवस्था मिलाई सूचनाको हकको प्रवर्द्धन गरिने छ ।

ख. आर्थिक विकास

३०. आर्थिक तथा सामाजिक समृद्धिका लागि सिद्धार्थ लोकमार्ग अन्तर्गत बेलहियादेखि पोखरासम्मका पालिकाहरू समावेश भएको "सिद्धार्थ आर्थिक कोरिडोर" मार्फत् नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, सम्बद्ध स्थानीय तह र बहुपक्षीय साभेदारहरूसँग सहकार्य गरिनेछ ।
३१. ग्रामीण उत्पादनको बजारीकरणको लागि अन्तरपालिकासँगको समन्वय र सहकार्यमा पायक पर्ने क्षेत्रमा हाटबजार सञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि पाल्पा उद्योग वाणिज्य संघ र पाल्पा व्यापार संघ लगायतका निजी क्षेत्र तथा प्रदेश सरकार र साभेदार संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिनेछ । प्रभास क्षेत्रको हाट बजारलाई सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
३२. नगरमा उत्पादीत कृषि तथा पशुजन्य बस्तु र औद्योगिक कार्यबाट उत्पादन भएका ढाका, करुवा, फलाम तथा धातुजन्य सामग्री लगायत विभिन्न उत्पादनहरूको बजारीकरण गर्न कृषि, पशुपंक्षी, उद्यम, पर्यटन एवं रोजगार मेालालाई प्रोत्साहन गरिने छ ।

ख.१ राजश्व अभिवृद्धि

३३. "विकासको लागि राजश्व प्रवर्द्धन" भन्ने नाराका साथ आन्तरिक राजश्व अभिवृद्धिको लागि राजश्व अभिवृद्धि योजनालाई प्रभावकारिताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ । राजश्वको दायरा र क्षेत्र विस्तार गरिने छ भने खर्चमा मितव्ययीता अपनाइने छ ।
३४. नागरिकको सुविधाको लागि वडास्तरबाट राजश्व तिर्ने कार्यलाई थप सहज र व्यवस्थित बनाइने छ । सम्पूर्ण वडाहरूमा अभियानकै रुपमा करदाता शिक्षा सञ्चालन गरिने छ ।
३५. करदाताहरूको सहजता र समयमा राजश्व प्राप्त गर्न ई-भुक्तानीको व्यवस्था मिलाइने छ ।
३६. करदाता सम्मान तथा पुरस्कार, अन्तरपालिका सिकाई अन्तर्क्रिया, राजश्व शाखामा कार्यरत कर्मचारिको क्षमता अभिवृद्धि गरिने छ ।
३७. नगर क्षेत्र भित्र आफ्नो स्वामित्वका घर, भवन, कवल तथा अन्य संरचनाहरू भाडामा लगाउने व्यक्तिहरूको आफूले लगाएको भाडाको स्वःघोषणाको व्यवस्था गरी सोही अनुसार कर लगाउने व्यवस्था गरिने छ ।

ख.२ संस्कृति संरक्षण तथा पर्यटन विकास

३८. तानसेन नगरपालिकालाई हिल स्टेशन तथा सांस्कृतिक नगरको रुपमा विकास गरी आकर्षक पर्यटकीय गन्तव्य बनाइने छ । नगरपालिका भित्र प्राचीन शैलीबाट बनेका घरहरू, पाटीपौवाको संरक्षण गरिने छ ।

३९. कला, संस्कृति, तथा सम्पदा संरक्षण कार्यक्रम र समग्र पर्यटन प्रवर्द्धको लागि स्रोत साधनको व्यवस्था गरिने छ ।
४०. ऐतिहासिक पाल्पा दरबार परिसरका केही संरचनाहरू हटाइएकोमा उक्त क्षेत्रमा तत्काल ढुङ्गा छपाइको कार्य गरिने छ । यस क्षेत्रको सौन्दर्यकरण र विकासको लागि संघ तथा प्रदेश सरकार र पुरातत्व विभागसँग सहकार्य गरिने छ ।
४१. प्रदेश सरकार र सम्बन्धित निकायसँगको समन्वयमा तानसेन नगरपालिका वडा नं. २ मा रहेको अमरनारायण मन्दिरको जिर्णोद्धार गरिएको छ भने आगामी वर्ष देखि नगरपालिका क्षेत्र भित्रका धार्मिक, ऐतिहासिक र पुरातात्विक स्थलहरूको विकास र व्यवस्थापनका कार्यहरू गरिने छ ।
४२. रानीमहल पूर्वाधार विकास तथा प्रवर्द्धन कार्यक्रम र श्रीनगर उद्यान संरक्षण तथा सम्बर्द्धन कार्यक्रमको लागि स्रोतको व्यवस्था गरिने छ । श्रीनगरसम्म जाने कालोपत्रे सडकको स्तरोन्नती गरिने छ ।
४३. अर्गली दरबार लगायत नगर भित्रका पुरातात्विक सम्पदाहरूको संरक्षण, व्यवस्थापन गरी यस क्षेत्रको विकासका लागि थप अध्ययन अनुसन्धानको व्यवस्था मिलाइने छ । तानसेन नगरपालिका वडा नं. १३ छेलुङ्गको सपलकमा रहेको ३०० वर्ष पुरानो ऐतिहासिक बगैचालाई कालीगण्डकी नदीको बहावले क्षति पुऱ्याउँदै आएकोमा यसको संरक्षण गरिने छ । ऐतिहासिक कोकल देवी क्षेत्रको संरक्षण र विकास गरिने छ ।
४४. श्रीनगर-रानीमहल केवलकार निर्माण, कुहिरेभीर रक क्लाइम्बिङ्ग योजना निर्माण गर्न निजी क्षेत्रलाई आकर्षित गर्ने नीतिगत व्यवस्था गरिने छ ।
४५. अमरनारायण फूलबारी, बंशगोपाल पार्क, बौघापोखराथोकको जर्नेटा टुँडिखेल, कुहिरे भीर, सिद्धगुफा, चेचीकोट, रुरु (टृषिकेशव) क्षेत्र लगायतका क्षेत्रको बृहत योजना (Master Plan) तयार गरी सोही बमोजिम पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास गरिने छ । गुफाचौरमा गणेश मूर्ति स्थापना गरी धार्मिक तथा पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिने छ ।
४६. माडी फाँटको ढाव क्षेत्रलाई माण्डव्य सरोवरको रूपमा विकास गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी पर्यटकीय आकर्षण केन्द्रको रूपमा विकास गरिने छ ।
४७. यस नगरपालिकामा पहिलो होमस्टेको रूपमा सञ्चालन गरिएको बौघागुम्हा होमस्टे तथा मदनपोखराको छाप, तानपा ९ डाँडाडुममा सञ्चालन गरिएको होमस्टे लगायत नगर क्षेत्र भित्र रहेका होमस्टेहरूको प्रवर्द्धनमा समन्वय तथा सहकार्य गरिने छ ।
४८. बजार क्षेत्रको सौन्दर्यकरण अभिवृद्धि गर्न सडक पेटी, छज्जा व्यवस्थापन, सडक बत्ती, सरसफाई, सडक मर्मत र पार्किङ्ग व्यवस्थापनलाई विशेष प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ । सडक पेटीहरूमा गाउँनिङ्गको अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
४९. तानसेन नगरपालिका क्षेत्रमा रहेका विज्ञापन बोर्ड तथा व्यवसायिक प्रतिष्ठानका बोर्डहरूमा एकरूपता ल्याइने छ ।
५०. हाम्रा मौलिक पहिचान, सामाजिक सदभाव र संस्कृति संरक्षणका विशेष अभियान सञ्चालन गरिने छ । यसको लागि तानसेन नगरपालिका भित्रका विविध जात जाति, भाषा, कला र संस्कृतिको संरक्षण र सम्बर्द्धनका लागि बृहत सांस्कृतिक अध्ययन तथा अनुसन्धान गरी तयार गरिएको प्रतिवेदनका आधारमा कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
५१. नगरको ऐतिहासिक संस्कृति र परम्पराको प्रवर्द्धन गर्न तानसेनमा सञ्चालन गरिने जात्रा तथा पर्वहरू जस्तै: श्री ७ रणउज्जेश्वरी भगवती रथ यात्रा, अमरनारायण रथ यात्रा, गाईजात्रा,

रोपाइ जात्रा, बाघ जात्रा, चुइकी फिराई, लगायतका जात्राहरु, माघे सक्रान्ति, ऋषिकेशव हरिवोधनी एकादशी रथयात्रा, कृष्ण जन्माष्टमी, प्रभास शिवरात्री मेला, योमरी पुन्ही, माण्डव्य रथयात्रा, कलंकी देवी अष्टमी मेला, मगर दिवस, बुद्ध जयन्ती, नयाँ वर्ष समेतलाई मेलाकै रूपमा मनाउने पद्धतिलाई निरन्तरता दिइने छ । नगर र वडास्तरबाट यस प्रकारका कार्यक्रमहरुमा दोहोरो स्रोत विनियोजन गरिने छैन ।

५२. धार्मिक एवं ऐतिहासिक महत्व रहेको तानसेन भगवती मन्दिर पुरानै संरचना (३ तल्ला) अनुसार निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिने छ । यस कार्यमा संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय, पुरातत्व विभाग, गुठी संस्थानसँग समन्वय गरिने छ । भगवती मन्दिर, ऋषिकेश, अमरनारायण लगायतका धार्मिक सम्पदाहरुको स्रोतको नियमन गरिने छ । मन्दिरहरुमा विहान देखि साँझसम्म दर्शन गर्न पाउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
५३. निजी क्षेत्रको विशेष सहकार्य तथा नगरपालिका, नेपाल सरकार र प्रदेश सरकार समेतको साभेदारीमा कृषि पर्यटन, पर्यापर्यटन, स्वास्थ्य पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, खेल तथा साहसिक पर्यटन लगायत पर्यटन विकासका गतिविधिलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइनेछ ।
५४. नगर क्षेत्रका मठ मन्दिर, मदरसा, गुम्वा, विहार, चैत्य, चर्च, मस्जिद संरक्षणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५५. नगरको पर्यटन विकासको लागि नगरस्तरीय पर्यटन समिति गठन गरिएकोमा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको लागि आवश्यक कानून तयार गरिने छ ।
५६. लुम्बिनी प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी श्रीनगर सांस्कृतिक डवली नगरपालिका मार्फत सञ्चालनमा ल्याइने छ । पर्यटकहरुको बसाई बढाउन तथा पाल्पाली कला संस्कृति उजागर गर्न रात्रीकालीन कार्यक्रमहरुको थालनी गरिने छ ।
५७. नेपालका चार धामहरु मध्येको रुरु क्षेत्र धाममा प्रदेश मन्त्रालयको सहकार्यमा सालिग्राम पहिचान, संरक्षण र प्रवर्द्धनको कार्यक्रम अगाडी बढाइने छ ।
५८. उल्लेखित पर्यटकीय सम्पदा र क्षेत्रहरुको प्रवर्द्धनको लागि सूचना व्यवस्थापन तथा अन्तर पालिका समन्वय र सहकार्यलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

ख.३ कृषि विकास तथा पशु सेवा

५९. राष्ट्रको नीति अनुरूप आयात प्रतिस्थापन, निर्यात प्रवर्द्धन, उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि जस्ता राष्ट्रिय अभियान सफल पार्न नगरपालिकाको कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रमलाई प्रभावकारीताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
६०. कृषि उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न वितरणमुखी भन्दा उत्पादनमुखी अनुदान भन्ने भावनाका साथ दूध उत्पादन बृद्धि गर्न गाई र भैसीपालक किसानलाई उत्पादनको आधारमा सहकारी संस्थाहरु र व्यवसायिक समूह मार्फत दूधमा अनुदान दिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइने छ ।
६१. आधुनिक कृषि प्रविधि हस्तान्तरणको लागि कृषि यान्त्रिकरण अनुदान कार्यक्रम र प्लाष्टिक पोखरी, टनेल निर्माणको कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
६२. फलफूल तथा पुष्प खेति, मौरी पालन, स्थानीय जातका कुखुरा पालन, उन्नत जातको घाँसखेतिलाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
६३. नगरलाई दुध तथा मासुमा आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यले एकल वा समूह बनाई कम्तिमा ५ भैसी, १० पाडा, १० गाई, २५ बाखा, २० बंगुर, ५०० कुखुरा पालक व्यवसायिक कृषकलाई अनुदान कार्यक्रममा आवद्ध गराइने छ ।

६४. तानसेन नगरपालिका क्षेत्रका बोटे/माफी, कुमाल, दलित, अल्पसंख्यक जातजातिहरूलाई समयानुकूल जीवनयापनको लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
६५. नगर क्षेत्र भित्र गुणस्तरीय मासुको आपूर्तिको लागि व्यवस्थित बधशाला निर्माणको लागि सम्भाव्यता अध्ययन तथा जग्गा व्यवस्थापन गरिने छ ।
६६. कृषिको व्यवसायीकरणको माध्यमबाट रोजगारी सिर्जना गरी कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा यूवाहरूलाई आकर्षण गर्न संघ तथा प्रदेश सरकार र साभेदार संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिने छ ।
६७. कृषि उत्पादन र उत्पादकत्व बृद्धि, बजारीकरण तथा आयात प्रतिस्थापन गर्न निजी क्षेत्र, फार्म, कम्पनी तथा सहकारी संस्थाहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरी नगरको समृद्धि अभियानमा टेवा पुऱ्याइने छ । कृषि उपज थोक बजारलाई व्यवस्थित गरिने छ ।
६८. किसानलाई बिऊ, मल, प्रविधि, उत्पादन, प्रशोधन, भण्डारण र बजारीकरणमा प्रत्यक्ष सहयोग तथा सशक्तिकरण गरिने छ । कृषि, पशुपन्धी बजार पूर्वाधारमा विशेष जोड दिइने छ ।
६९. किसानको पिडाको रुपमा रहेको बादर, दुम्सी, बदेल्, मृग लगायतका जंगली जनावर नियन्त्रणका लागि संघ र प्रदेश सरकारको समन्वयमा बैकल्पिक वालीको अध्ययन, कृषि विमा लगायत थप विकल्पहरूको खोजी गरिने छ ।
७०. किसान सूचिकरण, कृषि तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइने छ । एक वडा एक प्राविधिक मार्फत किसानलाई प्रत्यक्ष सेवा पुऱ्याइने छ । कृषिमा आधारित लघु उद्यमको स्थापना र प्रवर्द्धनमा टेवा पुऱ्याइने छ ।
७१. महामारी तथा आकस्मिक रोग नियन्त्रणमा तत्काल सहयोग पुऱ्याइने छ ।
७२. कारितास नेपालसँगको सहकार्यमा अदुवा उत्पादन तथा मूल्य श्रृखला सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

ख.४ सहकारी नियमन र प्रवर्द्धन

७३. साभेदार र सरोकारवाला संघ संस्थाहरूको सहकार्यमा तानसेन नगरपालिकाको सहकारी अभियानलाई प्रवर्द्धन गरी “सहकारीको नमूना स्थल” को रुपमा विकास गरिने छ ।
७४. नगर तथा ग्रामीण क्षेत्रमा साना पूर्वाधार निर्माणको लागि सहकारी संस्थाहरूलाई सामाजिक उत्तरदायित्व अभियानमा सरिक बनाइने छ ।
७५. सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूलाई सहकारी तथा गरिबी सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (COPOMIS) मा आवद्ध गरी संस्थागत गरिने छ ।
७६. नागरिकको वितीय पहुँच विस्तार मार्फत आर्थिक विकास एवम् सामाजिक विकास र सास्कृतिक रुपान्तरणको लागि सहकारी संघ संस्थाहरूलाई परिचालन गरिनेछ ।
७७. नगरपालिकामा कार्यक्षेत्र रहेका सहकारी संस्थाको रणनीतिक योजना निर्माणमा सहयोग र सहजिकरण गरिने छ ।
७८. सहकारी अभियान मार्फत नगरवासीको आर्थिक तथा सामाजिक समृद्धिको लागि सहकारी संस्थाको नियमन, क्षमता विकास र प्रवर्द्धन गरिने छ । सहकारीमा रहेको सीप, जनशक्ति र पुँजीलाई उत्पादनमूलक काममा लगाउन प्रोत्साहित गरिने छ ।

ख.५ युवा रोजगार तथा स्वरोजगार

७९. “मेयर उद्यम विकास कार्यक्रम” मार्फत युवा रोजगार तथा स्वरोजगारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । पाल्पाली ढाका र करुवाको उत्पादन, व्यवसायिकरण र बजारीकरण यसै कार्यक्रम मार्फत कार्यान्वयन गरिने छ ।

८०. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूसँगको समन्वयमा सुलभ कर्जा प्रवाहको व्यवस्था मिलाइने छ । युवा उद्यमीको लागि विउ पूँजी तथा स्टार्टअपको लागि सहयोग प्रदान गरिने छ ।
८१. युवा स्वरोजगार तथा उद्यमशिलता विकास कार्यक्रम, कारितास नेपाल, कृषि, पशुपालन तथा सहकारी क्षेत्र प्रवर्द्धन साभेदारी कार्यक्रमको लागि आवश्यक स्रोत व्यवस्थापन गरिने छ ।
८२. नगरपालिकाबाट सञ्चालन गरिने सीप विकास, क्षमता विकास र सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरुमा सहभागिताको लागि मापदण्ड निर्धारण गरिने छ । विभिन्न विषयगत तालिममा एउटै व्यक्तिको संलग्नतालाई निरुत्साहन गरिने छ ।
८३. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तर्फ श्रममूलक सामुदायिक योजनामा सूचिकृत बेरोजगार व्यक्तिहरुलाई प्राथमिकताको आधारमा रोजगारी प्रदान गरिने छ ।

ख.६ उद्योग

८४. गरिवी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रम मार्फत उद्यमशीलता विकास, रोजगारीमूलक, सशक्तिकरण, सीप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यमा प्रत्यक्ष सहयोग पुऱ्याइने छ । उद्यमीको स्तरोन्नतीको लागि आवश्यकता पहिचानका आधारमा पुनर्ताजगी र उच्चस्तरको सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
८५. उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको आर्थिक सहयोगमा संचालित “औद्योगिक ग्राम” निर्माण कार्यलाई सिघ्र सम्पन्न गरिने छ ।
८६. नगर क्षेत्र भित्र उद्योग स्थापना गर्न चाहने उद्योगीहरुको लागि जग्गा, पानी, विद्युत, पहुँच मार्ग लगायतमा नगरपालिकाको क्षमता अनुसार आवश्यक सहयोग गरिने छ ।

ग. सामाजिक विकास

ग.१ सामाजिक समावेशीकरण

८७. स्थानीय सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको रुपमा तानसेन नगर भित्र रहेका ग बर्गको अपाङ्गता कार्ड प्राप्त गरेका व्यक्तिहरुलाई मासिक रुपमा रु.५००/- भत्ता उपलब्ध गराइएकोमा यसलाई निरन्तरता दिइने छ ।
८८. चालु आर्थिक वर्षदेखि थालनी गरिएको नगरवासीको विद्युत महशुल अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
८९. न्यायिक समितिको क्षमता विकास मार्फत नगरपालिकाको न्यायिक समितिको कार्य सम्पादन प्रक्रियालाई सहज र प्रभावकारी बनाइनेछ । मेलमिलाप केन्द्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन मार्फत वडाहरुमा कार्यरत मेलमिलापकर्तालाई सवल, सक्षम र क्रियाशिल बनाइनेछ । यस क्षेत्रको लागि स्रोत बृद्धि गरिने छ ।
९०. सुरक्षित आप्रवासन कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनको लागि सुरक्षित आप्रवाशन श्रोत केन्द्र (MRC) स्थापना र सञ्चालन गरिने छ ।
९१. राष्ट्रिय भूमि आयोगको समन्वयमा सम्पूर्ण भूमिहीन र अधिकांश अव्यवस्थित बसोबासीलाई जग्गा प्रदान गरिनेछ । त्यस्ता क्षेत्रमा रहने व्यक्तिहरुको सुविधाको लागि विद्युतिकरण, ढल निकास तथा बाटोको व्यवस्था गरिने छ ।
९२. तानसेन नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका अति अशक्त एवं अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको लागि सामुदायिक स्याहार केन्द्र र आवाशको व्यवस्थापन गरिने छ । अपाङ्गताको क्षेत्रमा सहयोग पुर्याइरहेको पाल्पा सिविआर, सिर्जनशील अपाङ्गता स्वावलम्बन केन्द्र लगायत यस क्षेत्रमा

- कार्यरत साभेदार संघ संस्थाहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरिने छ । सेफ हाउस व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग पुऱ्याइने छ ।
९३. असहाय मानवको कल्याणमा रहेको निलसागर मानव सेवा आश्रमलाई सहयोग प्रदान गरिने छ । जेष्ठ नागरिकको लागि तानसेन नगरपालिका वडा नं. ९ मा सञ्चालन गरिएको न्यानो शीतलु घरको लागि संस्थागत सहयोग गरिने छ । वडा नं. ७ को ठाटीलाई जेष्ठ नागरिक भलाकुसारी ठाटी रुपमा विकास गरिने छ ।
९४. लैंगिक हिंसाको न्यूनीकरण, यौनिक अल्पसंख्यक तथा असहाय वर्गको संरक्षण, बालबालिका, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, विपन्न, दलित, आदिवासी, जनजाती, मुस्लिम, लोपोन्मुख, सिमान्तकृत समुदाय लगायत वञ्चितकरणमा परेका सबै वर्गको हित र उत्थानका लागि सामाजिक सुरक्षा र संरक्षणका विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यस क्षेत्रको लागि स्रोत समेत बृद्धि गरिने छ ।
९५. विकास कार्यहरूमा लैङ्गिक तथा अपाङ्गता उत्तरदायी बजेट परीक्षण (GEDSI AUDIT) गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको अभियानलाई प्रभावकारी बनाइने छ । दृष्टिविहीन व्यक्ति र सरोकारवालालाई सुसूचीत गर्न नगरपालिकाबाट प्रकाशन हुने वार्षिक नगर विकास योजनाको पूर्ण अंशलाई ब्रेललिपीमा समेत प्रकाशन गरिने छ ।
९६. तानसेन नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, वडा कार्यालय, नगर क्षेत्र भित्रका विद्यालय तथा स्वास्थ्य संस्थाहरूमा स्तनपान कक्ष तथा हेल्प डेस्को व्यवस्था मिलाइने छ ।
९७. नगरको सामाजिक पूँजीको रुपमा रहेका टोल विकास संस्था मार्फत सामाजिक परिचालन, सरसफाई, सचेतना र सशक्तिकरणका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । टोल विकास संस्था क्रियाशिलताको लागि स्रोत साधनको व्यवस्था मिलाइने छ ।
९८. सबै जातजातिका आर्थिक रुपमा पछाडि परेका समुदायको विकासको लागि शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारमा विशेष प्राथमिकता दिइने छ ।
९९. सामाजिक सुरक्षा भत्तालाई विद्युतीय कोष हस्तान्तरण प्रणाली मार्फत कार्यान्वयन गरिने छ ।
१००. पञ्जीकरण व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन वडा कार्यालयमा आवश्यक यन्त्र उपकरणको व्यवस्था गरिने छ ।
१०१. साहित्यकार, लेखक विद्वानहरूको लागि विशेष कार्यक्रम तथा सम्मान गर्ने नीति रहने छ ।

ग.२ स्वास्थ्य

१०२. समुदायमा पछाडि परेका दैनिक ज्याला मजदुरी गरी खाने अति विपन्न वर्ग र यस नगरपालिकाका सरसफाईकर्मीहरूको लागि सञ्चालन गरिएको स्वास्थ्य बीमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०३. पचास वर्ष नाघेका अविवाहित र एकल जीवन यापन गरेका कुनै सरकारी सुविधा वा सामाजिक सुरक्षा भत्ता नपाएका पुरुषलाई ग वर्गका अपाङ्गता भएका व्यक्तिले पाए सरहको सुविधा प्रदान गरिने छ ।
१०४. “उपमेयरसंग सुत्केरी पोषण कार्यक्रम” मार्फत सुत्केरीहरूलाई पोषण सहयोग पुऱ्याइने छ ।
१०५. भवन नभएको स्वास्थ्य संस्थाको भवन निर्माण, भौतिक पुर्वाधार तथा फर्निसिङ्गको व्यवस्था गरिने छ ।
१०६. तानसेन नगरपालिकाबाट निर्माण गरिएको सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र सञ्चालनमा ल्याइने छ । संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको समन्वयमा तानसेन नगरपालिका वडा नं. ७ को आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र भवन निर्माण गर्ने नीति लिइएको छ ।

१०७. नगरवासीको स्वास्थ्यलाई ध्यानमा राखी ग्रामीण वडाहरूमा घुमि स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरिने छ । विगत देखि सञ्चालन गर्दै आएको पाठेघरको मुखको क्यान्सर (VIA) परीक्षणलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१०८. आधारभुत तथा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवाको लागि निःशुल्क वितरण गरिने औषधिको अभाव हुन नदिन आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिने छ । नसर्ने रोगको बारेमा सचेतना बढाइने छ ।
१०९. बर्थिङ्ग सेन्टरको लागि विद्युत व्याकअप तथा पूर्वाधार विकासमा विशेष प्राथमिकता दिइनेछ । प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सोलार विद्युत प्रणाली समेत स्थापना गरिने छ ।
११०. मातृ तथा नवशिशु कार्यक्रम, खोप लगायत नियमित स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
१११. तानसेन नगरपालिका भित्र सेवा गरिरहेका ६० वर्ष उमेर पुरा भएका महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई सम्मानजनक रूपमा बिदाई गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ । स्वयंसेविकाहरूलाई दिदै आएको सेवा सुविधालाई निरन्तरता दिइने छ ।
११२. स्वास्थ्य संस्था नभएका स्थानहरूमा सुत्केरी पछिको जाँचको कार्यलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
११३. नेपाल रेडक्रस सोसाइटी पाल्पा शाखासँग समन्वय गरी सक्त समूह परीक्षण, बर्गिकरण र अभिलेखिकरण तथा सचेतना अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।
११४. बालमैत्री एवं पोषणमैत्री कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिने छ ।
११५. आइपास नेपालसँगको समन्वय र सहकार्यमा प्रजनन स्वास्थ्य क्षेत्रका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ । वडास्तरबाट समेत प्रजनन स्वास्थ्य, किशोर किशोरी मैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
११६. सरकारी तथा निजी क्षेत्रका स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट विगतमा संचालित स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम पुनः सञ्चालन गर्न नेपाल सरकारलाई अनुरोध गरिने छ ।
११७. युवाहरूलाई कुलतमा लाग्नबाट जोगाउन आवश्यक कार्यक्रम तथा क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिने छ । सामाजिक समस्या तथा कानूनी हिसाबले अपराध मानिएको लागु औषध दुर्ब्यसन र अवैध ओसार पसारलाई नियन्त्रण गर्न सरोकारवाला निकाय एवं संघ संस्थाहरूसँग सहकार्य गरिने छ ।
११८. नगरपालिका भित्रका एचआइभी संक्रमित स्थायी बासिन्दाहरूको लागि मासिक रु. ५००१- उपलब्ध गराइने छ ।

ग.३ शिक्षा, युवा तथा खेलकुद

११९. नगर क्षेत्र भित्रका शिक्षण संस्थाहरूको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा स्तरीय शैक्षिक वातावरण कायम गर्न ठूला आवाशीय विद्यालय (वीग स्कुल अबधारणा) सञ्चालनको नीतिगत कार्य अगाडी बढाइने छ ।
१२०. शिक्षक दरबन्दी मिलान तथा विद्यालय समायोजनको कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । नगर शिक्षा कार्यक्रमको लागि स्रोत बृद्धि गरिने छ । इन्स्योर कार्यक्रम मार्फत स्वरोजगार शिक्षालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
१२१. छोरी शिक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ । बाल विकास देखि कक्षा ६ सम्मका विद्यार्थीहरूका लागि उपलब्ध गराइएको दिवा खाजामा ५ रुपैया थप गरिने छ । सेनेटरी प्याड, छात्रवृत्ति कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइने छ । एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम सञ्चालनको लागि नेपाल सरकारसँग अनुरोध गरिने छ ।

१२२. तानसेन नगरपालिकाको शिक्षा नियमावली तयार गरी शैक्षिक कार्यक्रम प्रभावकारी बनाइने छ । नगर शिक्षा योजना निर्माण, स्थानीय विषयको सन्दर्भ सामग्री तथा पाठ्यपुस्तक लेखन तथा निर्माण गरिने छ ।
१२३. नयाँ कार्यान्वयन भएका पाठ्यक्रमहरूको प्रवोधीकरण तथा विषयगत शिक्षक तालिमका कार्यक्रमहरू सञ्चालनमा ल्याइने छ ।
१२४. विद्यालयहरूको समग्र कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार ल्याउन प्रभावकारी सघन अनुगमनलाई कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
१२५. सामुदायिक विद्यालयका कक्षा ९ र १० मा अध्ययनरत विद्यार्थीहरूको लागि वृत्ति मार्ग निर्देशन कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । रोजगारको अवसर खोजिमा रहेका युवालाई वृत्ति तथा रोजगारी सम्बन्धी मागनिर्देश सेवा सञ्चालन गर्न रोजगार मेलाको आयोजना गरिने छ ।
१२६. विद्यालयमा शैक्षिक गुणस्तर सुदृढिकरण एवम् कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन अनुदानको व्यवस्था मिलाइने छ । विद्यालयका लेखापाल कर्मचारीको पारिश्रमिकको सम्बन्धमा आवश्यक सम्बोधन गरिने छ ।
१२७. प्रविधिमैत्री विद्यालय, कक्षाकोठा तथा शिक्षण सिकाइ कार्यक्रमलाई प्रवर्द्धन गरिने छ । विद्यार्थी, डिजिटल सामग्रीहरूको व्यवस्था मिलाइने छ । प्रत्येक विद्यालयमा स्वच्छ पीउने पानीको लागि युरोगार्डको व्यवस्था मिलाइने छ ।
१२८. आवश्यकता तथा मागको आधारमा विद्यालयहरूको मर्मत सम्भारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
१२९. तानसेन नगरपालिका वडा नं. ९ को दमकडा माध्यमिक विद्यालयको आवाशीय शिक्षण परियोजना अन्तर्गत पूर्वाधार निर्माणको कार्य भइरहेकोमा उक्त विद्यालयलाई आवाशीय विद्यालयको रूपमा विकास गरिनेछ । यस्ता परियोजनाहरू थप विस्तार गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिने छ ।
१३०. तानसेन नगरपालिकाको एक मात्र कन्या माध्यमिक विद्यालय मोहनकन्या मा.वि.को शैक्षिक विकासमा विशेष ग्राह्यता दिइने छ ।
१३१. नगरपालिका भित्र सञ्चालित सामुदायिक क्याम्पसहरूलाई गुणस्तर अभिवृद्धिका निमित्त संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरिने छ ।
१३२. नेपालकै पहिलो सार्वजनिक पुस्तकालयको रूपमा रहेको धवल पुस्तकालयको विकासको लागि आवश्यक सहयोग र सहकार्य गरिने छ । तानसेन नगरपालिका वडा नं. १ मा रहेको चण्डी सामुदायिक पुस्तकालयलाई आवश्यक सहयोग गरिने छ ।
१३३. नगर क्षेत्रका २०१५ साल अगाडी स्थापना भएका विद्यालय र योगदानकर्ताको पहिचान र सम्मान गरिने छ ।
१३४. विद्यार्थीहरूको सर्वपक्षीय विकासका लागि नगरपालिका स्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनुका साथै युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । राष्ट्रपति रनिङ्गशिल्ड, मेयर कप, वडास्तरीय तथा विद्यालय स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गरिने छ । खेलकुद क्षेत्रको दिगो विकासको लागि खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था मिलाइने छ ।
१३५. तानसेन नगरपालिकालाई खेल क्षेत्रबाट पहिचान गराउने कार्यलाई प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न संघ संस्थाहरूबाट सञ्चालन गरिने नगर, क्षेत्रीय, राष्ट्रिय स्तरका विभिन्न विधामा सञ्चालन हुने खेलकुद कार्यक्रमहरूलाई आवश्यकता र औचित्यको आधारमा आवश्यक सहयोग गरिने छ ।

१३६. तानसेन नगरपालिका वडा नं. ६ मा निर्माणाधिन बगाले खेलमैदान निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिन विशेष पहल गरिने छ । नगर क्षेत्र भित्रका अन्य खेलमैदानहरूको स्तरोन्नती गरिने छ ।
१३७. संघ प्रदेश सँगको समन्वयमा दमकडा खेल मैदानलाई स्टेडियमको रूपमा विकास गरिने छ ।

ग.४ सूचना तथा प्रविधि

१३८. सेवा प्रवाहलाई सरल र सहज बनाउन नगरपालिकाको समग्र शाखा तथा वडा कार्यालयहरूलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
१३९. नगरपालिका क्षेत्रका विद्यालय तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
१४०. टोल वस्ती, स्वास्थ्य केन्द्रस्तरमा विद्युतीय सूचना केन्द्र स्थापनालाई विशेष प्राथमिकता दिई साभेदार निकायहरूसँग समन्वय तथा सहकार्य गरिने छ ।

घ. पूर्वाधार विकास

१४१. नगरको आधारभुत सेवाहरू : सडक सुधार, खानेपानी, सरसफाई, विद्युत, संचार लगायतका शहरी पूर्वाधार सेवालाई प्रभावकारी बनाइने छ ।
१४२. तानसेन नगरपालिकाबाट तयार गरिएको सडक यातायात गुरुयोजना (MTMP) का आधारमा सडक पूर्वाधार आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१४३. नगर क्षेत्रका महत्वपूर्ण सडकहरूको स्तरबृद्धि गरिने छ । वडा देखि सदरमुकामसम्म पक्की सडक अभियानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१४४. विश्व बैंकको सहयोगमा नेपाल सरकार मार्फत यस नगरपालिकामा सञ्चालन गरिएको शहरी शासकीय पूर्वाधार आयोजना मार्फत सडक स्तरोन्नती गर्ने कार्यलाई उच्च प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
१४५. तानसेन नगरपालिका वडा नं. ५ को वनदेवीमा सुविधा सम्पन्न बसपार्क निर्माणको लागि ठेक्का प्रक्रिया अगाडि बढेकोमा आवश्यक बजेट सहित निर्माण कार्यलाई तिब्रता दिइनेछ ।
१४६. तानसेन नगरपालिका वडा नं. ७ मा निर्माणाधीन शीतभण्डार पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई पूर्णता दिन थप श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१४७. नगर क्षेत्रको विकासमा प्रत्येक्ष सहयोग पुऱ्याउन मागमा आधारित भौतिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१४८. नगरपालिकाबाट घर नक्शाको अनुमती दिने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइने छ । यसै वर्षदेखि Electronic Building Permit System-EBPS) लागु गरिने छ र यी सबै कार्यको लागि घरनक्शा शाखाको स्तरोन्नती गरिने छ ।
१४९. Idea Development Center-IDC को स्थापना गरी खोज तथा अनुसन्धान कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।
१५०. बजार क्षेत्रमा पार्किङ्ग पूर्वाधार र ट्राफिक व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१५१. नवीकरणीय उर्जा प्रविधिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ । बिगतको सडक बत्तीको महसुल मिनाहाको लागि नेपाल सरकार तथा नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग आवश्यक पहल गरिने छ ।
१५२. गुरुयोजनाको आधारमा टुडीखेलको निश्चित क्षेत्रको सुधार कार्य सम्पन्न गरिएकोमा यसको बाँकी क्षेत्रलाई समेत सौन्दर्यकरण गरिने छ । सडक बत्ती व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त रणनीति लिइने छ । वस्ती तथा संवेदनशील स्थानका हाइटेन्सन लाईन विस्तापन गर्न नेपाल विद्युत प्राधिकरणसँग समन्वय गरिने छ ।

१५३. जनतामा विकास आयोजनाहरूको अपनत्व अभिवृद्धि गर्न “सह-लगानीका आयोजनाहरू”लाई प्रमुख प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१५४. गुणस्तरीय सार्वजनिक सेवा प्रदान गर्न तथा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न हाइवे रिफेसमेण्ट सेन्टर आयोजना र रानीमहल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन आयोजना सार्वजनिक निजी साभेदारी (सानिसा) मार्फत् कार्यान्वयन गर्न समभेदारी पत्रमा हस्ताक्षर भईसकेकोले संभौता प्रक्रिया अगाडि बढाइनेछ । बृहत श्रीनगर सौन्दर्यकरण आयोजना पुनः प्रक्रियामा लगिएकोमा थप सम्भाव्य आयोजनाहरू समेत सानिसा मार्फत् अगाडि बढाइनेछ । यस्ता आयोजनाहरूमा स्थानीय जनप्रतिनिधि एवं सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गरिने छ ।
१५५. सार्वजनिक निजी साभेदारी अवधारणामा टुडिखेल-श्रीनगर र लिपिन्देबी-जङ्गीअड्डा रिसोर्ट, तानसेन बगनास जीपलाईन सम्भाव्यता अध्ययन गरिने छ ।
१५६. संघ तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी तानसेन नगरपालिका वडा नं. ७ को सिद्धार्थ राजमार्ग क्षेत्रमा विद्युतीय गाडिको लागि रिचार्ज स्टेशन स्थापना गरिने छ ।
१५७. गत विगत देखि सम्भौता भइ दायित्व सरी आएका योजनाहरूको लागि स्रोत व्यवस्था गरिने छ ।
१५८. विकासमा महिला इमान्दारिता र पारदर्शीतामा पहिला भन्ने भावनाका साथ आगामी आर्थिक वर्ष देखि साना पूर्वाधार, विपद् व्यवस्थापन, मर्मत सम्भार, वातावरण संरक्षण लगायतका कार्यहरूको लागि आवश्यक स्रोतको व्यवस्था मिलाइने छ ।
१५९. नगरमा बनेका सम्पदाको संरक्षण तथा मर्मत सम्भार, खानेपानी मुहान क्षेत्रको संरक्षण र व्यवस्थापनमा जनपरिचालन गरिने छ ।
१६०. तानसेन नगरपालिका अन्तर्गत विभिन्न वडाहरूमा अव्यवस्थित बसोबासलाई व्यवस्थित गर्न उपयुक्त जग्गा बर्गिकरण गरी व्यवस्थित बजारको परिकल्पना गर्ने नीति लिइएको छ ।
१६१. नगरपालिकाका पूर्वाधारहरूमा लगानीका विभिन्न वित्तीय उपकरण तथा स्रोत परिचालन गर्न नगर विकास कोषमा नगरपालिकाको शेयर स्वामित्व रहने गरी आवश्यक प्रवन्ध मिलाइने छ ।
१६२. नगरपालिका भित्र हवाइ मैदान निर्माणको लागि उपयुक्त स्थानको छनौट गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाडि बढाइने छ । यसमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकारका अतिरिक्त अन्य सम्बन्धित निकायहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।
१६३. नगरको विकास र समृद्धिको लागि ठूला प्रकृतिका आयोजनाहरूको लागि रकम विनियोजन र कार्यान्वयनमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारसँग समन्वय तथा सहकार्य गरी थप स्रोत साधनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

ड. खानेपानी सरसफाई, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन

ड.१ खानेपानी तथा सरसफाई

१६४. N WASH मा आधारित सर्भे गरी तानसेन नगरपालिकाको WASH Plan तयार गरिने छ ।
१६५. समुदायस्तरबाट संचालित २०० घरधुरी सम्मले उपभोग गर्ने लघु प्रकृतिका लिफ्ट खानेपानी आयोजनाको विद्युत महसुलमा नगरपालिकाबाट दिने २५ प्रतिशत अनुदानलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१६६. नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरूमा प्रयाप्त खानेपानी तथा आधारभुत सरसफाइको उचित प्रवन्ध र तानसेनको बजार क्षेत्रमा खानेपानीको थप आपूर्तिको लागि सम्बन्धित उपभोक्ता समितिहरूसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ । तानसेन खानेपानी उपभोक्ता समितिका साथै

उपभोक्ता समितिहरुबाट संचालित खानेपानी योजनाहरुको जलश्रोत नियमावलीको आधारमा नियमन गरिने छ ।

१६७. नगरपालिकाका सम्पूर्ण वडाहरुमा कम्तिमा **एक वडा एक सार्वजनिक शौचालय** निर्माण अभियानलाई अनिवार्य गरिने छ ।
१६८. गोर्खा वेलफेयर ट्रष्ट, उपभोक्ता समिति र तानसेन नगरपालिकाको संयुक्त कार्ययोजना अनुरूप ता.न.पा. ५ अर्चलेको कार्कीडाँडा खानेपानी तथा सरसफाई योजना कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । तल्लो खल्डुकवोट खानेपानीको योजनाको लागि जग्गा व्यवस्था गरिने छ ।
१६९. नगरपालिकाबाट टोल विकास संस्थाको क्षेत्र भित्र आफ्नो घर र टोल आफै सफा राखौं” **सफा टोल सफा शहर, ग्रीन तानसेन, क्लिन तानसेन** भन्ने सफा तानसेन अभियान सञ्चालन गरिने छ । यस अभियानमा टोल विकास संस्था र आमा समूहहरुलाई परिचालन गरिने छ । फोहर मैला व्यवस्थापनको लागि स्रोत बृद्धि गरिने छ ।
१७०. **कुहिने फोहर स्रोतमै व्यवस्थापन, नकुहिने फोहर ल्याण्डफिल्ड साइटमा व्यवस्थापन**को अवधारणा सहित फोहरमैलाको प्रभावकारी व्यवस्थापनको लागि दीर्घकालीन योजनाका साथ आवश्यक रणनीति अवलम्बन गरिने छ ।
१७१. विगत दुई वर्ष देखि तानसेन बजार क्षेत्र भित्रको फोहर व्यवस्थापनको कार्य निजी क्षेत्र मार्फत भैरहेकोमा साबिकमा नगरपालिका आफैले सञ्चालन गरेको भन्दा पनि राम्रो हुन नसकेको र सरसफाई तथा फोहरमैला व्यवस्थापनमा नयाँपन नदेखिएको तथा जनगुनासो भन्ने बढ्दै गएको साथै नगरपालिकालाई प्राप्त हुने राजश्व समेत कम हुँदै गएकोले उक्त कार्यलाई आगामी आ.व. २०८०/०८१ देखि निजी क्षेत्रसँग गरिएको सम्झौता रद्द गरी नगरपालिकाबाट आफै सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
१७२. नगर क्षेत्रमा घर निर्माण गर्दा सेफ्टी ट्यांकी निर्माणलाई अनिवार्य गरिदै लगिएकोमा शौचालयजन्य लेदोको प्रभावकारी विसर्जन गरिने छ । नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारसँगको समन्वयमा नगर क्षेत्रमा रहेको खुल्ला ढल प्रणालीलाई व्यवस्थित गरी व्यवस्थापन तथा प्रशोधन गर्ने प्रक्रियालाई अगाडी बढाइने छ ।
१७३. तानसेन नगरपालिकाको बढ्दो जनसंख्यालाई मध्यनजर गरी नयाँ नयाँ पानीका स्रोतहरुको पहिचान तथा व्यवस्थापन मार्फत शहरी तथा ग्रामीण वडाहरुमा प्रयाप्त खानेपानीको आपूर्ति गर्ने नीति लिइने छ ।
१७४. तानसेन नगरपालिका वडा नं. १ भुसलडाँडाको फोहर पानी प्रशोधन तथा व्यवस्थापन योजनालाई राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाको रूपमा समावेश गर्न संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोगसँग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।

ड.२ वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

१७५. रुरु गौसेवा आश्रमको लागि स्रोतको व्यवस्था गरिने छ । छाडा चौपाया नियन्त्रणलाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
१७६. जनता आवास कार्यक्रम मार्फत गरिवीको रेखामुनी रहेका नगरबासीलाई सुरक्षित र वातावरणमैत्री आवासको अधिकारको सम्मान, संरक्षण तथा परिपूर्ति गर्न, प्रकोपका कारण घरवार बिहीन भएका घरपरिवारहरुको आवास निर्माण गर्न सम्बन्धित निकायसँग समन्वय र सहकार्य गरिने छ ।
१७७. नगर क्षेत्रभित्रका सिमसार क्षेत्रहरु : तानसेन नगरपालिका वडा नं. ७ को प्रभास ताल र आसपासको क्षेत्र, वडा नं. ९ को माण्डव्य सरोवर क्षेत्र, वडा नं. १४ अर्गली कमल पोखरी

लगायतका स्थानहरुका जग्गाहरुको संरक्षण र व्यवस्थापन गरिने छ । तालतलैया, सिमसार क्षेत्रहरु र वाढी पहिरो सम्भावित क्षेत्रहरुमा जग्गा विकास, बस्ती विकास जस्ता पूर्वाधार निर्माणको कार्यहरु गर्न रोक लगाइने छ । त्यस्ता स्थानमा व्यक्तिगत स्वामित्वका जग्गाहरु रहेछन भने भौगोलिक संवेदनशीलता तथा प्राकृतिक विशेषता तथा स्वरूपमा परिवर्तन नहुने गरी उपयोग गर्ने कुनै किसिमको रोकतोक हुने छैन तर बस्ती विकास र जग्गा विकासका कार्यमा भने प्रतिबन्ध लगाइने छ ।

१७८. श्रीनगर क्षेत्रलाई सौन्दर्यकरण गरी वन तथा जैवीक पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गर्दै लगिने छ ।
१७९. सडक विस्तार तथा ट्रायाक ओपन गरिने क्षेत्रमा हरित सडक अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याइने छ । बसपार्क जग्गा व्यवस्थापनको लागि समिति निर्माण भई कार्य अगाडि बढेकोमा १ बृक्ष कटान बराबर २५ बृक्षारोपणको कार्यलाई तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
१८०. नेपाल सरकारद्वारा स्वीकृत प्लाष्टिक भोला प्रतिबन्ध सम्बन्धी कार्ययोजना, २०७८ अनुसार चालीस माइक्रोन भन्दा पातलो प्लाष्टिकको भोलाको उत्पादन तथा प्रयोगमा रोक लगाउने नीतिलाई प्रभावकारिताको साथ कार्यान्वयन गरिने छ ।
१८१. प्राकृतिक विपद् र महामारी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी, प्रतिकार्य र पुनरोत्थानका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाईनेछ । विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना र विपद् जोखिम नक्शांकन प्रतिवेदन तयार गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।
१८२. विपद् व्यवस्थापन लगायतका कार्यहरुमा नगर प्रहरी परिचालन गरिने छ । नगर प्रहरीलाई रुपान्तरणीय कार्यमा परिचालन गरिने छ ।

सभाका सदस्य ज्यूहरु,

माथि उल्लिखित नीति तथा कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सघाउ पुग्ने गरी संघ तथा प्रदेश सरकारबाट नगरपालिकालाई प्राप्त हुने समानीकरण तथा सशर्त अनुदान, समपुरक तथा विशेष अनुदान, राजश्व बाँडफाँड, आन्तरिक श्रोत समेतबाट नगरबासीको अपेक्षा अनुरूप कार्यक्रम तथा बजेट सहितको आर्थिक विधेयक र विनियोजन विधेयक यसै नगरसभाको दोस्रो बैठक समक्ष पेश गरिने व्यहोरा नगरसभाका सदस्य ज्यूहरुमा जानकारी गराउन चाहन्छु ।

अन्त्यमा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमले आम नगरबासीको समस्या, माग र आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्ने र उनिहरुको जीवनस्तर अभिवृद्धिमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्ने विश्वास लिएको छु । नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, राजनीतिक दल, सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिहरु, सरकारी निकाय, सहकारी क्षेत्र, सामाजिक संघ संस्था, विकास साभेदार, निजी क्षेत्र, समस्त सञ्चार जगत तथा नागरिक समाज, सल्लाहकार, राष्ट्रसेवक र सम्पूर्ण नगरवासीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।
धन्यवाद ।

सन्तोषलाल श्रेष्ठ
नगर प्रमुख
(तेस्रो नगरसभा अध्यक्ष)
तानसेन नगरपालिका, पाल्पा